

Vastaanottaja
Tampereen kaupunki

Asiakirjatyyppi
Raportti

Päivämäärä
1/2026

Tampereen kaakkoisen suuralueen luontotyyppiselvitys

Raportti

Tampereen kaakkoisen suuralueen luontotyyppiselvitys Raportti

Projekti	Tampereen kaakkoisen suuralueen luontotyytit	Ramboll
Projekti nro	1510089673-001	PL 25
Vastaanottaja	Tampereen kaupunki, Kaupunkiympäristön suunnittelu	Itsehallintokuja 3
Asiakirjatyyppe	Raportti	02601 ESPOO
Päivämäärä	9.1.2026	P +358 20 755 611
Laatija	Tiina Virta, Tuuli Kuumola, Milla Mikkola, Sara Filla, Ramboll Finland Oy	F +358 20 755 6201
Tarkastaja	Tiina Parkkima, Ramboll Finland Oy	https://www.ramboll.com/fi-fi/
Kuvaus	<i>Kaukajärven etelärannalla esiintyvää luhtaista tervaleppäkasvustoa kesällä 2025. © Tuuli Kuumola, Ramboll Finland Oy</i>	

Sisältö

1.	Johdanto	2
1.1	Selvitysalue	2
2.	Menetelmät	3
2.1	Paikkatietotarkastelut	3
2.2	Maastotyöt	5
2.3	Kaupunkiluonnon edustavuuden arviointi Tampereen kaakkoisen suuralueen luontotyyppiselvityksissä 2025	6
3.	Tulokset	7
3.1	Luontotyyppien kokonaiskuva	7
3.2	Luontotyyppien edustavuus	10
3.3	Luontotyyppien ekologinen tila	12
4.	Johtopäätökset	14
5.	Lähdeluettelo	20

Liite 1. Kartat

Liite 2. Kohdekortit

Liite 3. Luontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden arviointitaulukko (Tampereen kaupunki)

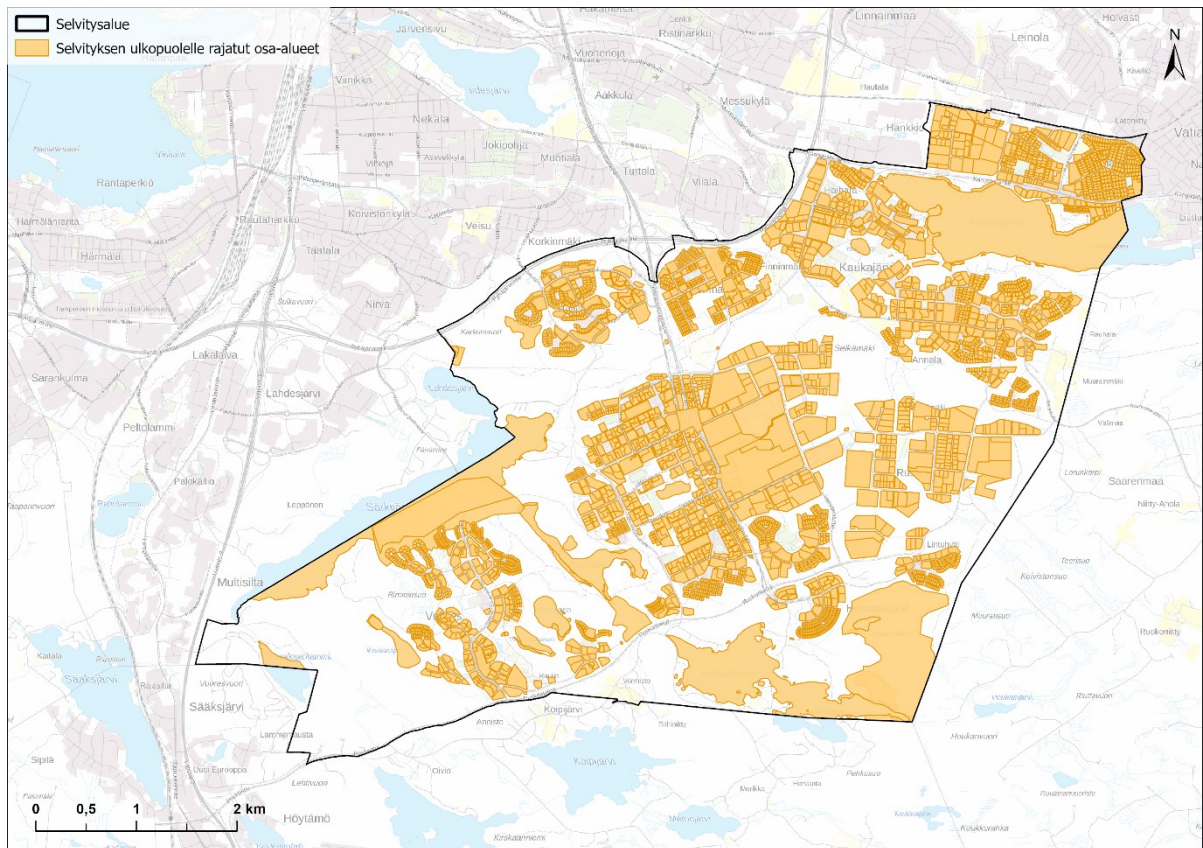
1. Johdanto

Työssä tuotettiin Tampereen kaakkoiselle suuralueelle yhtenäinen ja kattava luontotyyppitietokanta. Tietokannasta saatavaa tietoa voidaan käyttää maankäytön suunnittelun tukena, ennallistamisen ja luonnonhoidon pohjana sekä luonnon monimuotoisuuden kehittymisen seurantaan. Työhön sisältyi sekä aiempien luontotyyppiselvitysten paikkatietoaineiston yhdistämistä Tampereen kaupungin uuteen luontotyyppitietokantaan, että puuttuvien tietojen täydentämistä maastoselvityksin.

Luontotyyppien maastoselvitykset toteutettiin touko-syyskuussa 2025. Maastoselvitysten tavoitteena oli selvittää Tampereen kaakkoisen suuralueen luontotyyppit sekä rakennetun ympäristön luontotyyppit, ja arvioida niiden ekologinen tila. Arviointi toteutettiin sekä luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (LuTU) mukaisille luontotyyppikuvioille (Kontula ja Raunio 2018), että rakennetun ympäristön luontotyypeille (Ryty) (Kassi ym. 2025). Luontoselvityksen on laatinut Tampereen kaupungin toimeksiannosta Ramboll Finland Oy. Maastotyöt toteuttivat LuK ympäristötieteilijä Tuuli Kuumola, luontokartoittaja (eat) Milla Nikko ja FM (biologi) Tanja Pensasmaa. Paikkatietoasiantuntijana toimi FM (maantiede) Milla Mikkola. Hankkeen projektipäällikkönä toimi FM ympäristötieteilijä Tiina Virta. Laadunvarmistuksesta vastasi FM, biologi, EAT luontokartoittaja Tiina Parkkima. Työn ohjausryhmään ovat kuuluneet Taru Heikkinen, Mirkka Katajamäki, Anni Nousiainen, Antonia Sucksdorff-Selkämä, Eeva Punju, Johanna Myllykoski ja Saija Kouko Tampereen kaupungilta.

1.1 Selvitysalue

Selvitysalue on Tampereen kaakkoinen suuralue, joka kattaa keskustan alueelta kaakkoon sijoittuvat Tampereen kaupungin alueet. Selvitysalueeseen sisältyy Tampereen Vuorekseen vuonna 2024 liitetty, ennen Lempäälän kunnan puolella sijainnut Ruskontien pohjoispuolen alue (Kuva 1.1). Selvitysalueeseen ei sisälly rajauksen sisällä olevia luonnonsuojelualueita eikä vesiluontotyyppejä. Selvityksen ulkopuolelle jätettiin myös vireillä olevien asemakaavojen alueet, tiiviisti rakennetut alueet, kiinteistöjen ja rakennusten alueet, puolustusvoimien alueet sekä alueet, joille luontotyyppiselvityksiä on jo lähiaikoina toteutettu. Tarkasteluun sisällytettiin kuitenkin rakentamattomat tontit sekä julkisten kiinteistöjen laajoja aitaamattomia viheralueita.

Kuva 1.1 Tampereen kaakkoisen suuralueen selvitysalue ja selvityksen ulkopuolelle rajatut alueet.

2. Menetelmät

Työn menetelmät koostuvat paikkatietotarkasteluista, joissa pyrittiin luomaan alustavat luontotyyppikuviot maastotyötä varten, sekä itse maastotyöstä ja sen menetelmistä. Alustaviin luontotyyppikuvioihin koottiin yhteen alueelta valmiiksi saatavat luontotyyppi, lajisto ja vieraslajitiedot, joiden oikeellisuus tarkistettiin osana maastotyötä. Menetelmän ansiosta jo olemassa olevat aineistot saatiin hyödynnettyä kattavasti ja maastotöiden työmäärää saatiin kevennettyä.

2.1 Paikkatietotarkastelut

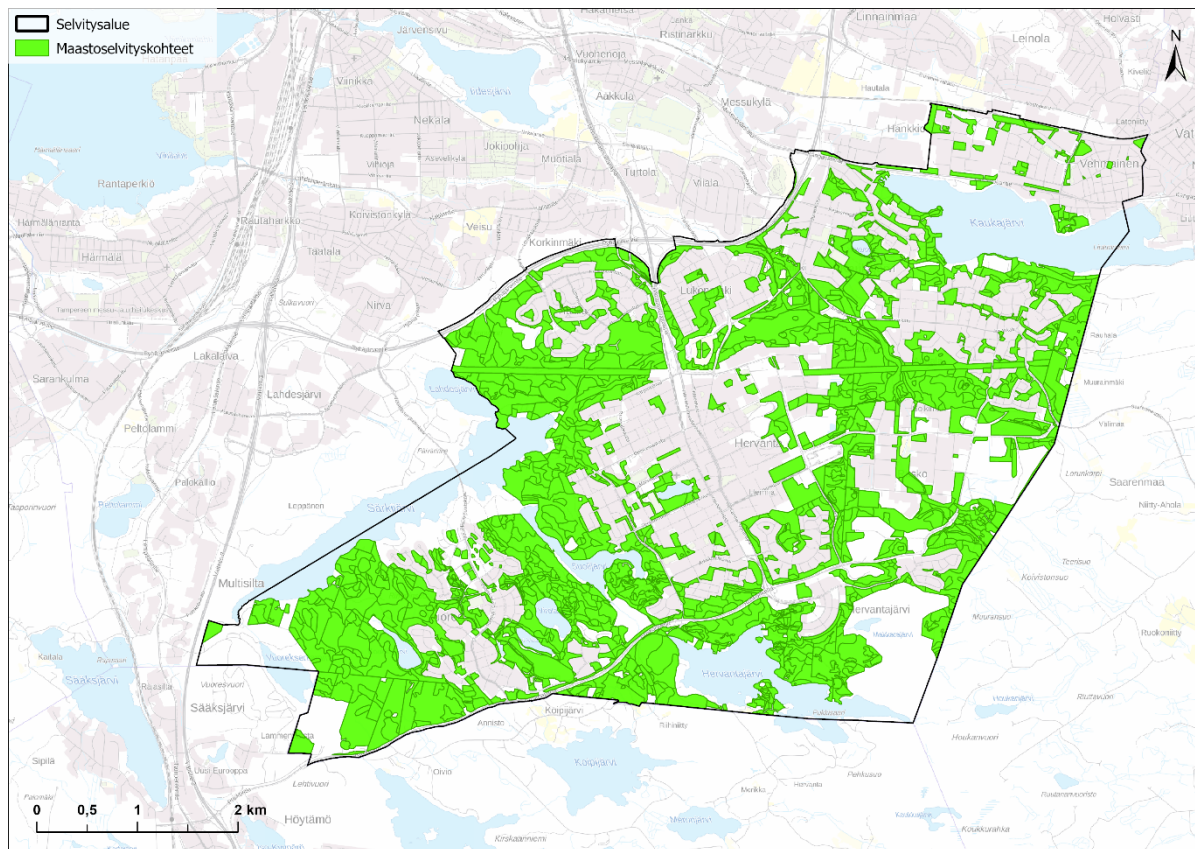
Maastotyön alustavien luontotyyppikuvioiden pohjana toimivat suurelta osin Tampereen kaupungin metsäkuviot -paikkatietoaineisto. Muina keskeisinä luontotyyppikuvioina hyödynnettiin Tampereen kaupungin paikkatietoaineistoista niityt, puistot- ja suojaviheralueet, lahoakaviosammalkuviot ja avainbiotooppikuviot. Lisäksi ennen Lempäälään kuuluneen Vuoreksen alueen tehdyistä luontoselvityksistä hyödynnettiin luontotyyppikuvioina kuivat kankaat, kosteikot, harvakasvustoiset selkeät kuviot sekä harvakasvustoiset kuviot. Alustaviin luontotyyppikuvioihin yhdistettiin aiemmista luontotyyppiselvityksistä aineistotietoja. Työssä käytiin läpi selvitysalueelta aiemmin tehtyt luontoselvitykset Tampereen kaupungin rajapinnasta, joista oli olemassa paikkatietoaineistoa. Näiden aineistojen tiedot yhdistettiin alustaviin luontotyyppikuvioihin. Aineistoihin lukeutui erilaisia alueella toteutettuja kasvillisuus-, ja lajistonselvityksiä. Nämä selvitykset on listattu lähdeluettelossa.

Puuttuvia LuTu-kuvioita täydennettiin avoimista paikkatietoaineistoista, metsäkeskuksen metsäkuvioista sekä maastotietokannan kalliokuvioista. Puuttuvia rakennetun ympäristön (Ryty)-luontotyyppikuvioita täydennettiin maastotietokannan puistokuvioilla sekä pelto- ja niittykuvioilla.

Paikkatietoaineistot yhdistettiin yhdeksi tasoksi. Jos useampi kuvio sijoittui päällekkäin, yhdistettiin pienempien kuvioiden tiedot isompaan luontotyyppikuviin. Mikäli kuvat sijoittuivat vain osittain päällekkäin, leikattiin kuvio toisella siten, että tarkempaa luontotyyppitietoa sisältävä kuvio säilyy eheämpänä. Lopuksi alustavat luontotyyppikuviot leikattiin tarkastelun ulkopuolelle jätettävillä kuviolla. Alustavat luontotyyppikuviot viimeisteltiin lisäämällä manuaalisesti kuvioita, jotka eivät sisältyneet aiemmin mainittuihin aineistoihin tai, jotka tunnistettiin tarkastettaviksi alueiksi siitä huolimatta, että ne sijoittuvat tarkastelun ulkopuolelle määritettyjen kuvioiden kuten julkisten kiinteistöjen alueelle.

Maastoselvityskohteissa huomioitiin erityisesti Tampereen karttapalvelu Oskarissa esitetyt avainbiotoopit, Metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeit elinympäristöt, ja SYKEN mallinnetuista luontotyypeistä metsien erikoistyytit, joka sisältää harjumetsät (SYKE 2022). Ryty-kohteista huomioitiin puustoiset alueet ja avoimet alueet, pois lukien puutarhat, maanvaraiset pihat, liikenneväylien varsien kasvillisuus sekä katujen, aukoiden ja pysäköintialueiden kasvillisuus. Maastossa tarkastettaviin luontotyyppikuvioihin ei sisällynyt luonnonsuojelualueita, suuria vesiluontotyyppisiä, eikä vireillä olevien asemakaavojen alueita. Muutoin selvityskohteisiin rajattiin kaikki selvitysalueeseen sisältyvät laajemmat rakentamattomat alueet.

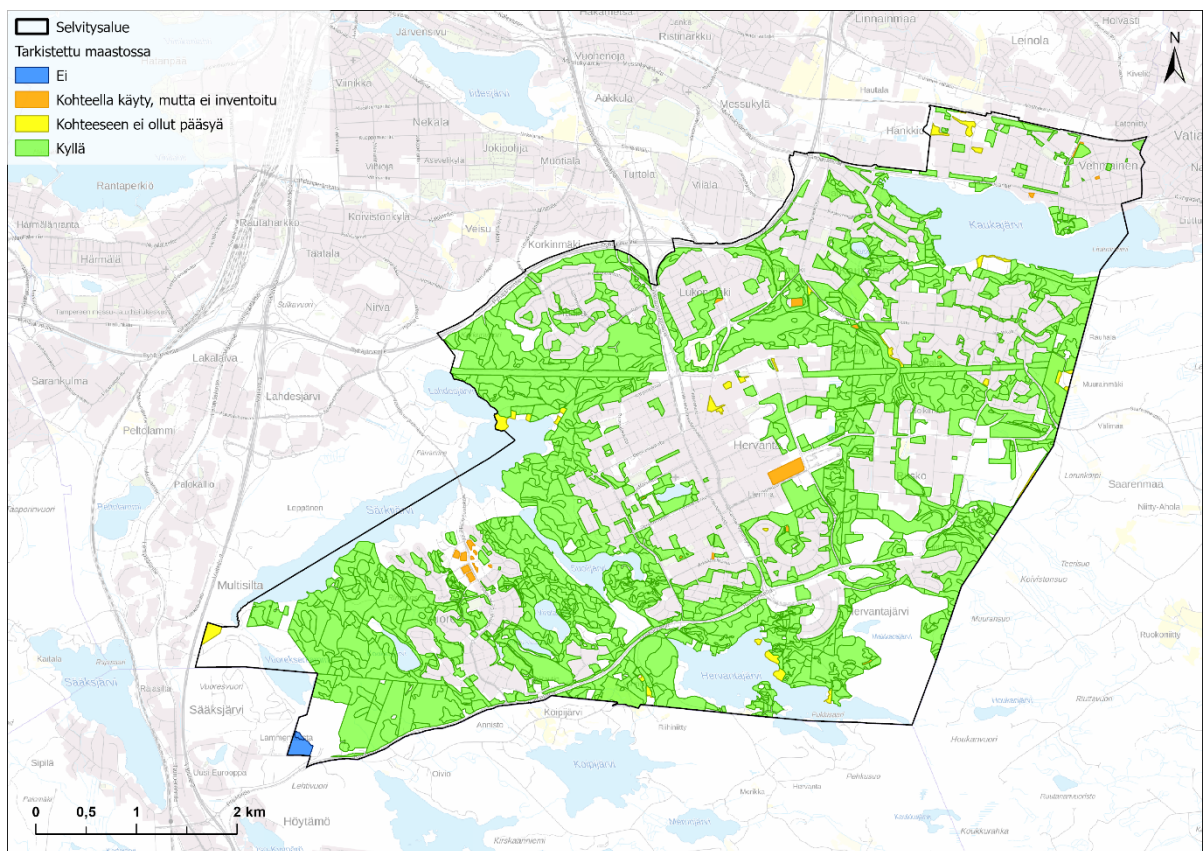
Kaikkiaan paikkatietotarkastelun pohjalta maastoselvityskohteiksi rajattiin 1567 kuviota, yhteensä 1425 ha. Selvitysalueet on esitetty kartalla Kuva 2.1.

Kuva 2.1 Tampereen kaakkoisen suuralueen maastoselvityksissä varten rajatut selvityskohteet.

2.2 Maastotyöt

Luontotyyppien maastaselvitykset toteutettiin touko-syyskuussa 2025. Maastossa ennalta paikatiedolla rajattuja luontotyyppikuvioita tarkennettiin tai yhdistettiin tarpeen mukaan. Tarkennusten jälkeen lopullinen tarkistettujen kuvioiden määrä oli 1525 kpl, yhteensä 1423 ha, joista 33 ei ollut maastossa pääsyä, 24 ei pystytty vaihtelevista syistä inventoimaan ja 2 jäi tarkastamatta. Maastossa jätettiin selvittämättä joitakin etukäteen rajattuja selvitysalueita, jotka sijoittuivat piha-alueille tai aidatuille alueille tai joihin pääsy oli muuten estynyt. Tarkistetut alueet sekä tarkistuksen ulkopuolelle jääneet alueet on esitetty alla olevassa kartassa (Kuva 2.2).

Kuva 2.2 Maastossa tarkistettut alueet sekä pääsylvältä estetyt alueet tai muuten inventoimatta jääneet alueet.

Tarkastetut kuviot luokiteltiin Luontotyyppien punaisen kirjan (Kontula ja Raunio 2018) mukaisiin varsinaisiin luontotyyppeihin, joiden ekologisesta tilasta kerättiin tietoa ekologisen tilan (myöhemmin BOOST-mittariston) mukaisesti (Jalkanen ym. 2025). Kohteet, jotka eivät edustaneet mitään Luontotyyppien punaisessa kirjassa (Kontula ja Raunio 2018) kuvattua varsinaista luontotyyppiä, luokiteltiin rakennetun ympäristön (Ryty) kohteiksi ja näiden ekologinen tila määriteltiin BOOST-konsortion ohjeiden mukaisesti arvohankkeessa laaditun mittariston (Kassi ym. 2025). Myös heikkolaatuisista luontotyyppikuviosta tehtiin rajaukset, jotta Tampereen kaakkoisen suuralueen luontotyypeistä saatiin kattavat lähtötiedot.

Luontotyyppiselvitys toteutettiin yleiskaavatasoisena työnä, joten esimerkiksi lehtokuviolla esiintyviä pieniä kangasmetsän laikkuja tai muuta pienipiirteistä vaihtelua ei rajattu. Jos tässä yhteydessä kartoitettujen kohteiden alueille tulevaisuudessa tehdään esimerkiksi asemakaavoitusta, alueelle on suositeltavaa toteuttaa uusi, asemakaavatasoinen selvitys.

2.3 Kaupunkiluonnon edustavuuden arviointi Tampereen kaakkoisen suuralueen luontotyyppiselvityksissä 2025

Maastokäynneillä kerättyjen BOOST-mittariston mukaisten kriteerien perusteella määritettiin mittaristojen mukaisesti luontotyyppikuvioiden ekologinen tila Jalkanen ym. (2025) mukaisesti. Edustavuus ja luonnontilaisuus arvioitiin Tampereen kaupungin luontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden luokitteluohjeiden (liite 3) mukaan BOOST-mittariston kerättyjä kriteerejä ja tietoja hyödyntäen. Tampereen kaupungin luontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden luokitteluohjeissa on kuvattu ainoastaan varsinaisten luontotyyppien arviointikriteerit. Rakennetun ympäristön luontotyypeille ei siten ole laskettu edustavuutta eikä luonnontilaisuutta.

Edustavuuden mittareiden katsottiin löytyvän myös BOOST lomakkeesta, joten sen katsottiin olevan suoraan verrannollinen ekologiseen tilaan. Edustavuus määritettiin ekologisen tilan saatujen arvojen perusteella seuraavasti:

Taulukko 2-1. Ekologisen tilan arvot ja niitä vastaavat edustavuusluokat Tampereen luontotyyppien arviointitaulukon mukaisesti.

Ekologinen tila	Edustavuus
0,1–0,3	4 (heikko)
0,4–0,6	3 (kohtalainen)
0,7–0,9	2 (hyvä)
1	1 (Erinomainen)

Luonnontilaisuuden määrittämiseen käytettiin BOOST-mittariston muuttujista vain niitä, joiden katsottiin vastaavan Tampereen kaupungin luontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden luokitteluohjeiden luonnontilaisuuden mittareita. Näistä arvoista laskettiin keskiarvo, joka muunnettiin luonnontilaisuuden 1–4 asteikolle edustavuuden muunnosta vastaavalla asteikolla. Laskennassa huomioitiin luontotyyppikohtaisesti seuraavat muuttujat:

Taulukko 2-2. Luonnontilaisuuden laskentaan käytetyt ekologisen tilan mittarit, jotka löytyvät Tampereen luontotyyppien arviointitaulukosta.

Luontotyyppi	Luonnontilaisuuden laskennassa käytetyt BOOST-mittariston muuttujat
Kangasmetsät	Puuston rakenne, ihmistoiminta, vieraslajit
Lehdot	Puuston rakenne, ihmistoiminta, lajiston edustavuus, vieraslajit
Jalopuulehdot	Puuston rakenne, lahopuu, lajiston edustavuus, ihmistoiminta, vieraslajit
Kalliot	Ihmistoiminta, lajiston edustavuus, vieraslajit (jos tunnistettu)
Jyrkänteet	Lajiston edustavuus
Kivikot	Koko ja vaihtelevuus
Avosuot ja puustoiset suot	Ihmisvaikutus, vesitalous ja ympäristön tila
Lähteet ja virtavedet	Ekologisen tilan mittarit (Luonnontilaisuus huomioitu suoraan kriteeristössä)
Rannat	Ihmisvaikutus, lajiston edustavuus, vieraslaji
Kedot ja niityt	Ei sovelleta = luonnontilaisuutta ei lasketa

3. Tulokset

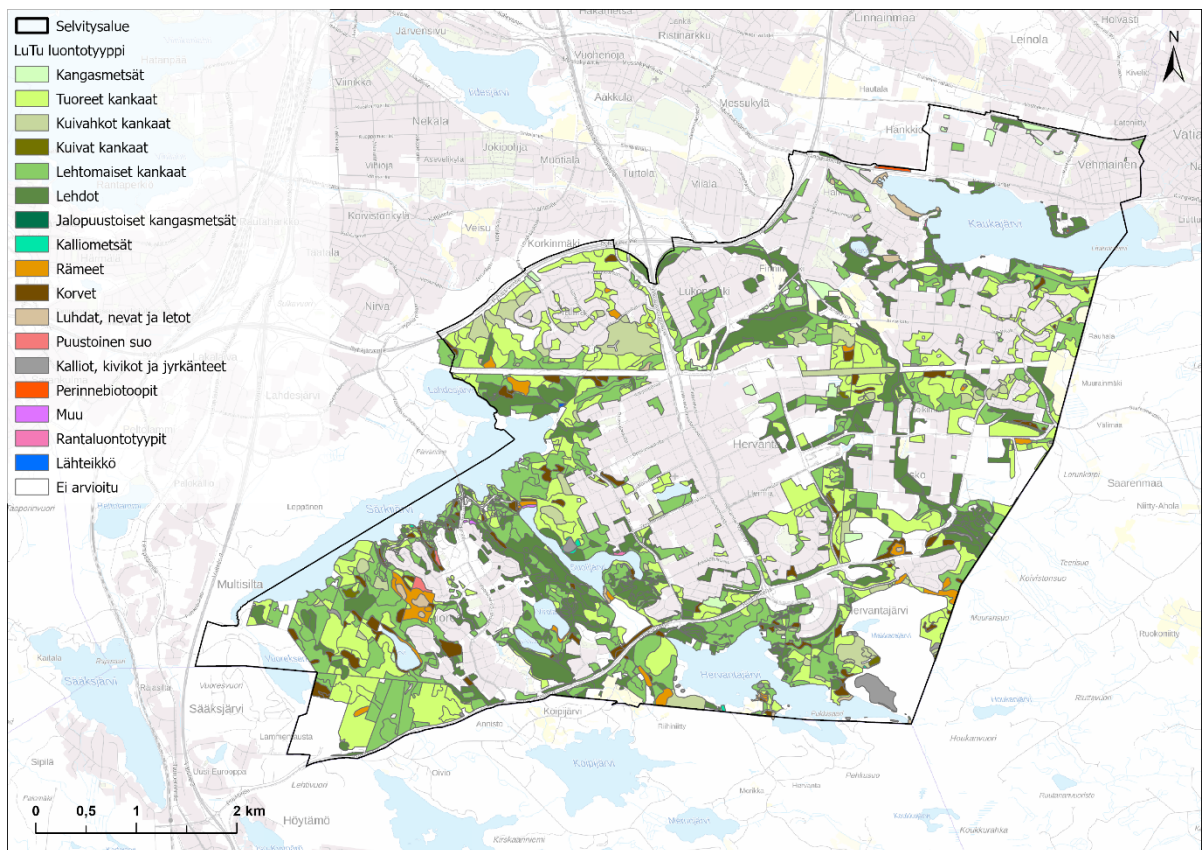
Kappaleen 3.2 tulokset koskien luontotyyppien uhanalaisuuksia koskevat vain Ramboll Finland Oy:n maastonselvitystä Tampereen kaakkoisella suuralueella vuonna 2025. Kaikkien muiden tulosten osalta vertailuun on yhdistetty myös muut alueella hiljattain toteutetut luontotyyppiselvitykset (Taulukko 3-1). Näihin selvityksiin rajattiin yhteensä 315 kuviota, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 59,6 ha. Tässä luvussa esitetyt kartat löytyvät suurempina tulosteina raportin liitteessä 1. Edustavimmat ja ennallistamiseen soveltuvat kohteet on esitetty liitteessä 2 (kohdekortit).

Taulukko 3-1. Laskentaan yhdistetyt muut suuralueelle jo tehdyt luontonselvitykset.

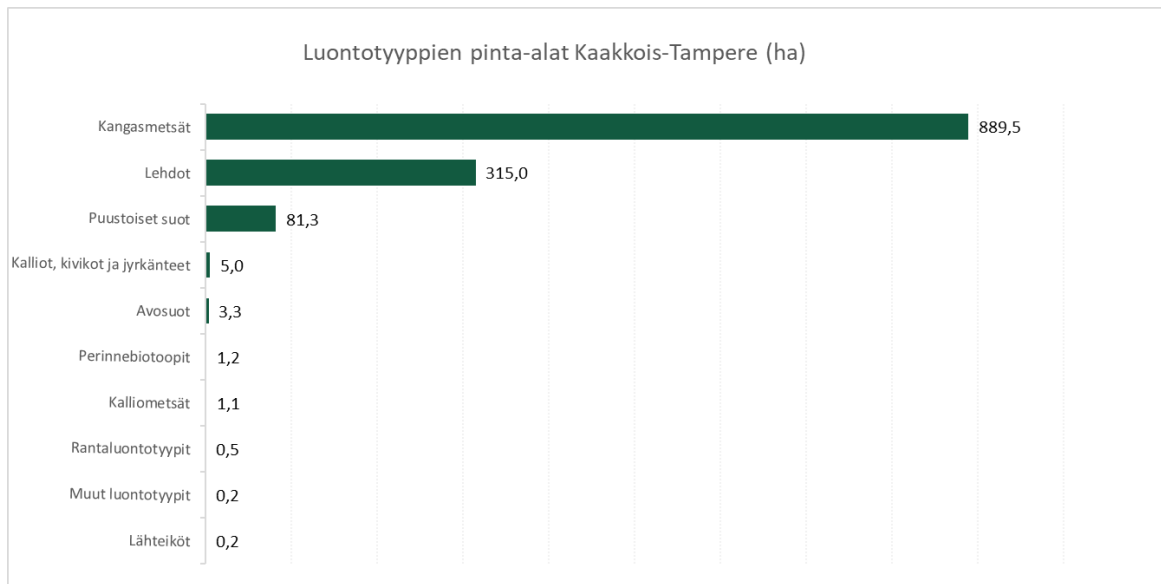
Luontonselvitys	Tekijä	Vuosi
Isokuusi, Särkijärven ranta-alue, asemakaava nro 8502 (luonnos paikkatiedot)	WSP	2025
Tampereen kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys	AFRY	2023
Keski- ja Etelä-Tampereen luontotyyppiselvitykset	WSP	2024

3.1 Luontotyyppien kokonaiskuva

Varsinaisten luontotyyppien sijoittuminen selvitysalueelle on esitetty Kuva 3.1. Varsinaisista luontotyypeistä oli metsäluontotyypppejä (yhteensä 1205,5 ha), joista suurin osa oli kangasmetsiä (889,5 ha). Lisäksi mukana oli soita (84,6 ha), kallioita, jyrkänteitä ja kivikoita (5,0 ha), pienvesiä (0,2 ha), perinnebiotooppeja (1,2 ha) sekä rantaluontotyypppejä (0,5 ha) (Kuva 3.2). Lisäksi selvitysalueella oli muita luontotyypppejä yhteensä 0,2 ha, jotka olivat lähtökohtaisesti muita luokittelemattomia metsäluontotyypppejä.

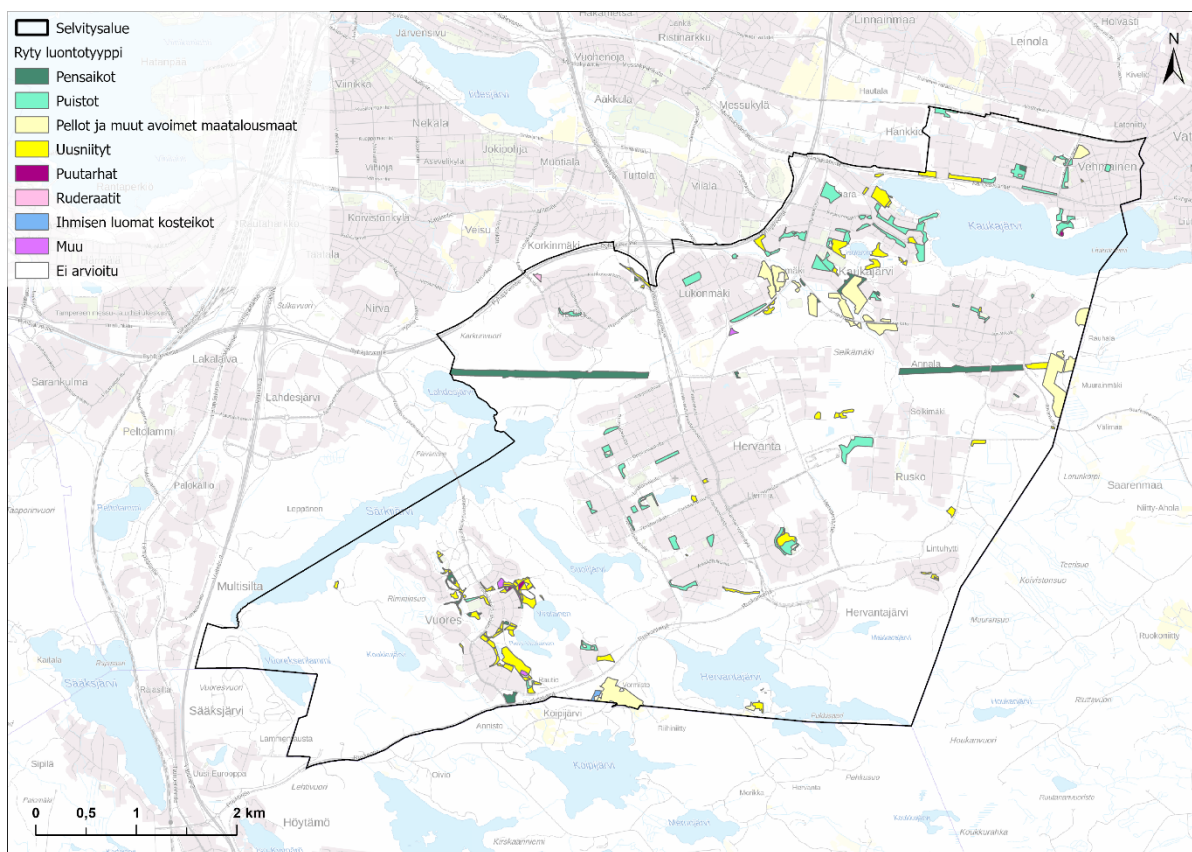

Kuva 3.1 Lutu-luontotyyppien sijoittuminen Tampereen kaakkoisen suuralueen selvitysalueella.

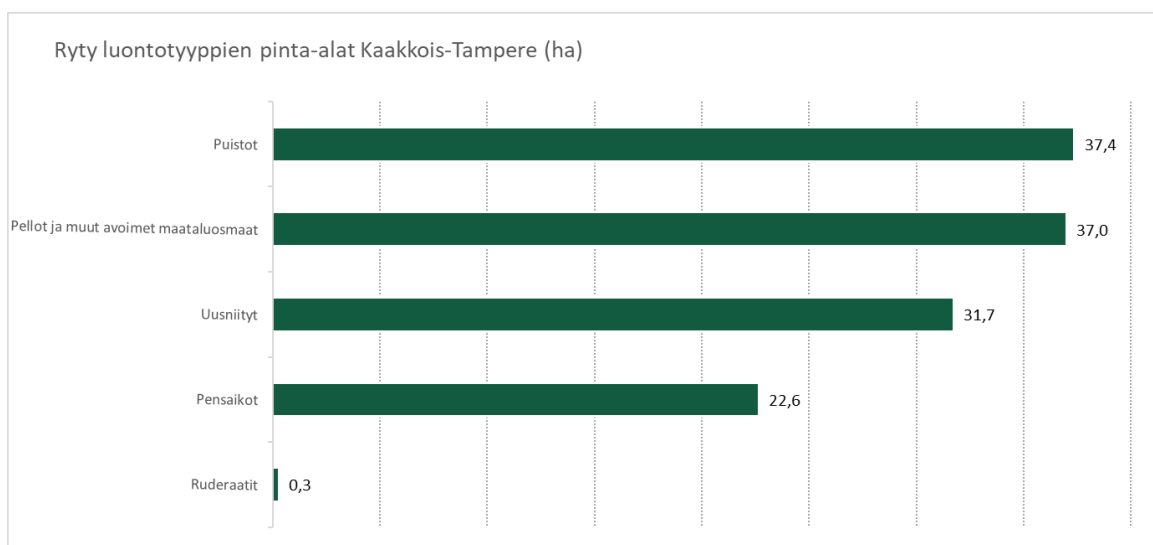

Kuva 3.2 Lutu-luontotyyppien kokonaispinta-alat.

Ryty- luontotyyppien sijoittuminen on esitetty Kuva 3.3. Rakennetun ympäristön luontotyyppien pinta-ala on yhteensä 129 ha, joista suurin osa oli puistoja (37,4 ha). Lisäksi mukana oli peltoja ja muita avoimia maatalousmaita (37 ha), uusniittyjä (31,7 ha), pensaikkoja (22,6 ha) sekä ruderaatteja (0,3 ha) (Kuva 3.4).

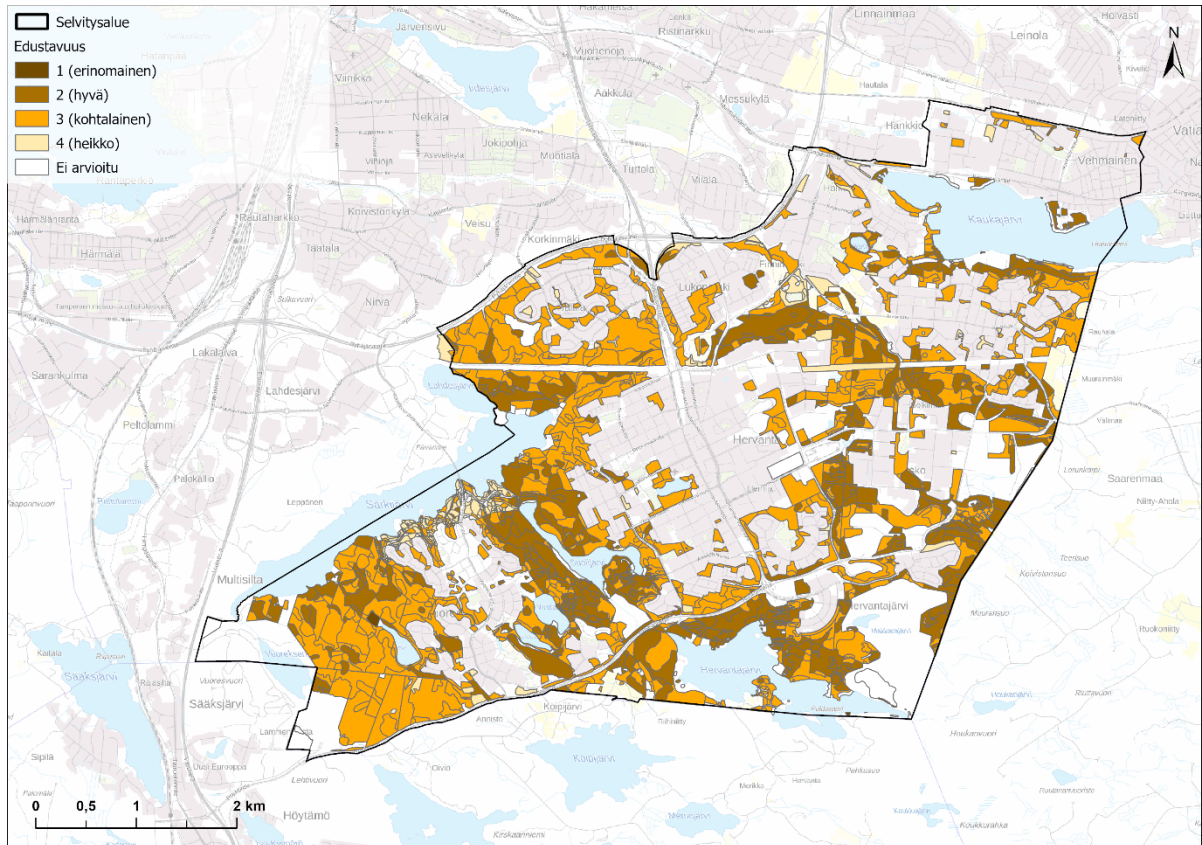
Kuva 3.3. Rakennetun ympäristön (Ryty) luontotyyppien sijoittuminen Tampereen kaakkoisen suuralueen selvitysalueella.

Kuva 3.4 Rakennetun ympäristön (Ryty) luontotyyppien kokonaispinta-alat.

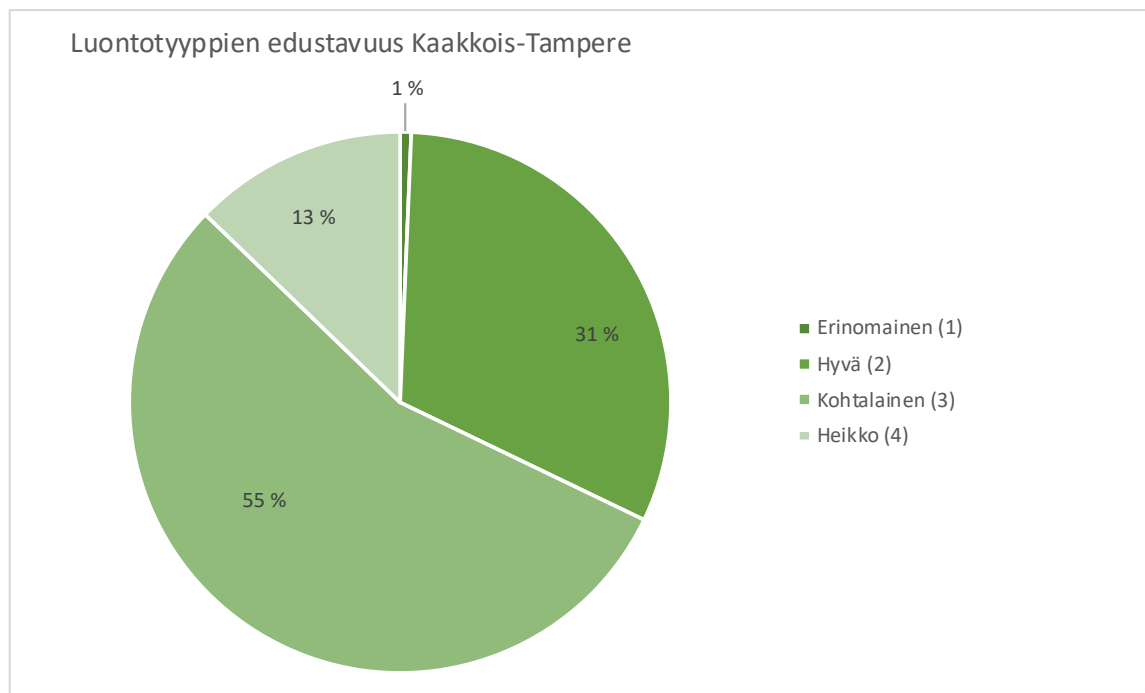
3.2 Luontotyyppien edustavuus

Luontotyyppien edustavuusluokkien sijoittuminen on esitetty kuvassa Kuva 3.5 varsinaisten luontotyyppien osalta.

Kuva 3.5 Lutu-luontotyyppien edustavuus Tampereen kaakkoisen suuralueen selvitysalueella.

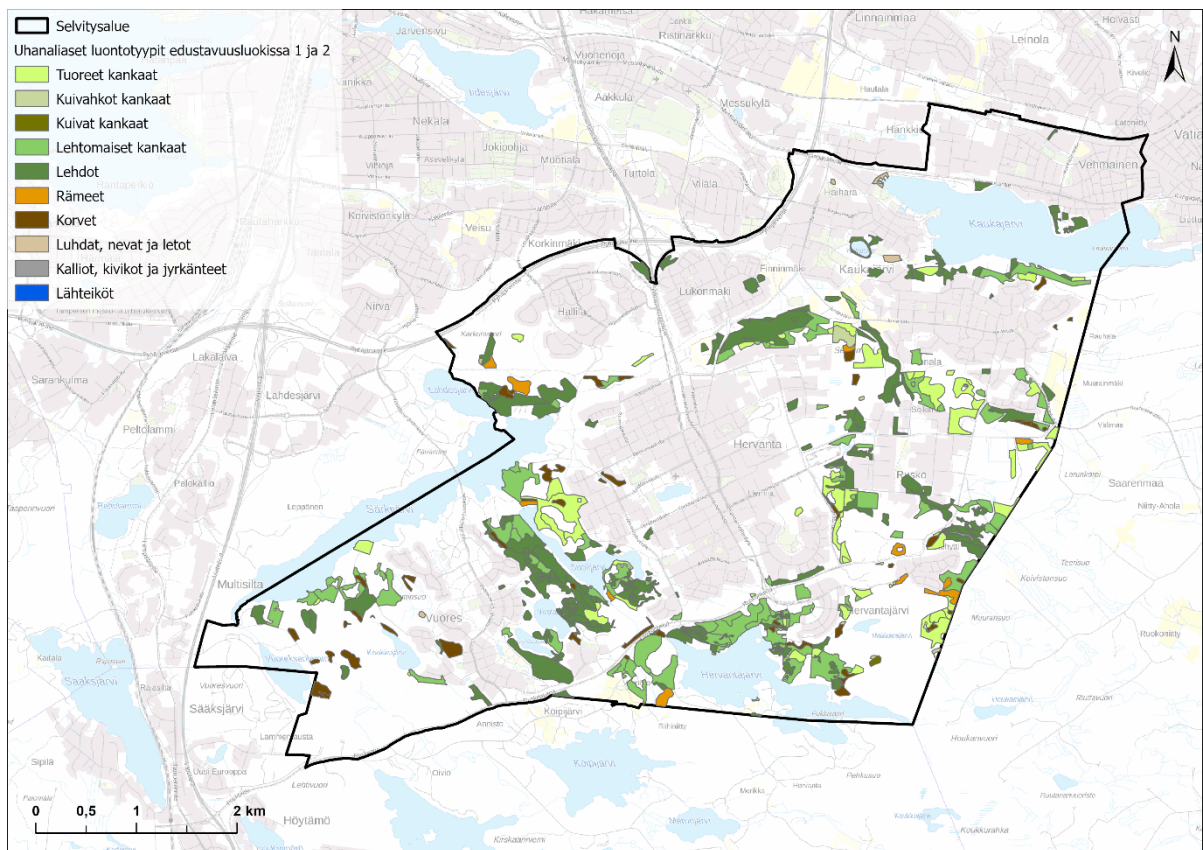
Edustavuusluokkaan 1 (erinomainen) luokiteltuja varsinaisia luontotyyppejä rajattiin selvitysalueelle 10, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 2,7. Tämä tarkoittaa noin 1 % kaikkien tarkasteltujen kuvioiden pinta-alasta (Kuva 3.6). Kuvioista kaksi ovat luontotyyppiltään pajuluhtia, kaksi karuja järvenrantakallioita, viisi karuja valoisia kalliojyrkänteitä ja yksi korpi. Edustavuusluokkaan 2 (hyvä) luokiteltuja luontotyyppejä rajattiin 478, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 460,4 ha. Tämä tarkoittaa noin 31 % kaikkien tarkasteltujen kuvioiden pinta-alasta. Edustavuusluokkaan 3 (kohtalainen) rajattiin 836 (57 %), joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 774,4 ha. Edustavuusluokkaan 4 (heikko) luokiteltuja luontotyyppejä rajattiin 194 (8 %), joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 60,7 ha.

Kuva 3.6 Lutu luontotyyppien edustavuudet prosenttiosuuksittain Tampereen kaakkoisen suuralueen selvitysalueella.

Kesällä 2025 Ramboll Finland Oy:n tekemässä selvityksessä Tampereen kaakkoisella suuralueella edustavuusluokkaan 1 ei kuulunut lainkaan kuvioita. Edustavuusluokkaan 2 kuuluivat elinvoimaisista luontotyypeistä karuja valoisa kalliojyrkänne (1 kuvio) ja pensaikkoluhdat (2 kuviota). Silmälläpidettävistä luontotyypeistä edustavuusluokkaan 2 kuului kosteita keskiravinteisia lehtoja (46 kuviota).

Kesällä 2025 Ramboll Finland Oy:n tekemässä selvityksessä Tampereen kaakkoisella suuralueella edustavuusluokkaan 2 kuului seuraavia uhanalaisia luontotyyppiryhmiä: lehdot 198 kuviota (mm. jalopuulehtoja ja lehmuslehtoja), kangasmetsiä 154 kuviota, korpia 55 kuviota (mm. kangaskorpia), rämeitä 10 kuviota (mm. korpirämeitä), lähteiköitä (1 kuvio) ja saranevoja (2 kuviota). Arvoluokkaan 2 kuului myös yksi koivuluhtakuvio, joka on puutteellisesti tunnettu luontotyyppi. Näiden uhanalaisten kuvioden sijainti on esitetty kartalla Kuva 3.7

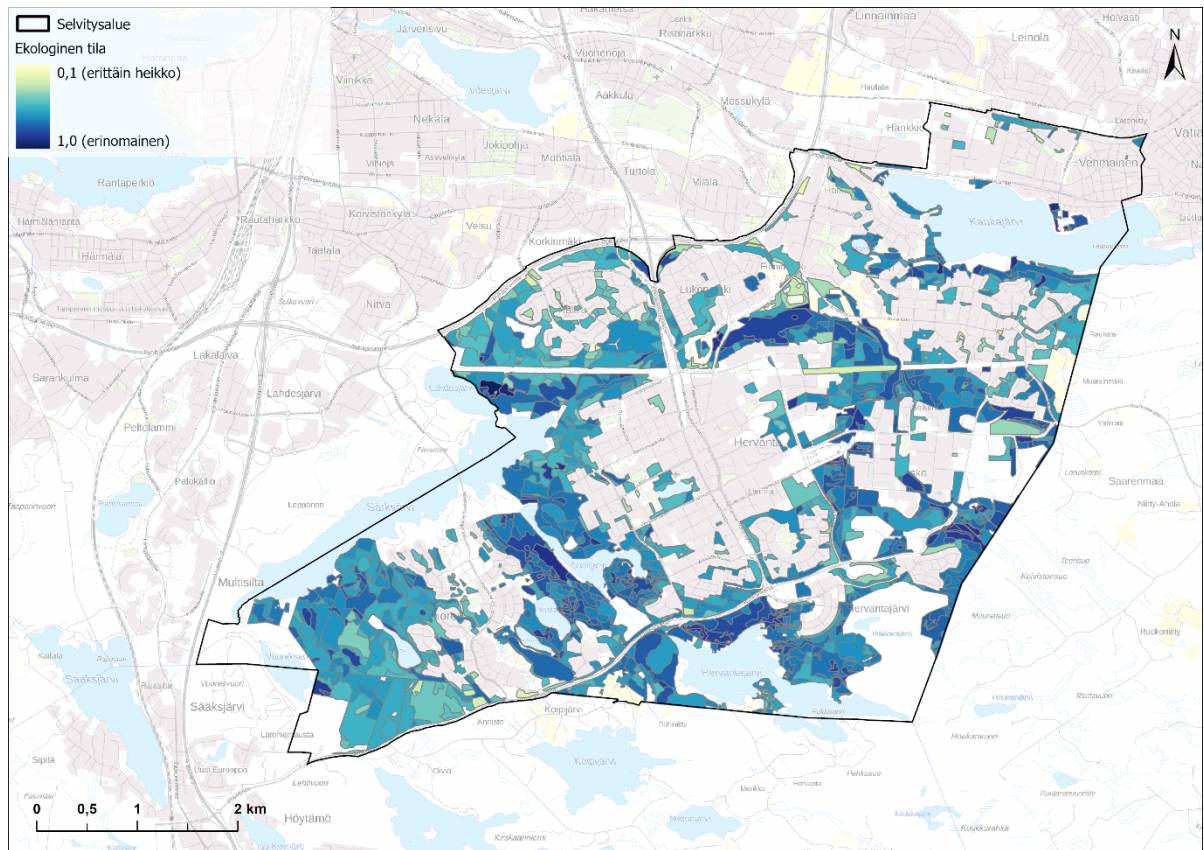
Kuva 3.7 Kesällä 2025 Ramboll Finland Oy:n tekemissä maastotöissä Tampereen kaakkoisella suuralueella edustavuusluokkaan 1 ja 2 kuuluvat uhanalaiset luontotyypit.

3.3 Luontotyyppien ekologinen tila

Luontotyypeille laskettiin ekologinen tila BOOST- konsortion ohjeistuksen mukaisesti (Jalkanen ym. 2025). Laskenta toteutettiin ainoastaan tämän selvityksen yhteydessä tehtyjen maastotarkastelujen kuvioille. Ekologisen tilan pohjalta kuvioille laskettiin myös luonnonarvohehtaarit. Luonnonarvohehtaari tarkoittaa luontotyyppikuvion pinta-alaa kerrottuna kuvion ekologisen tilan arvolla.

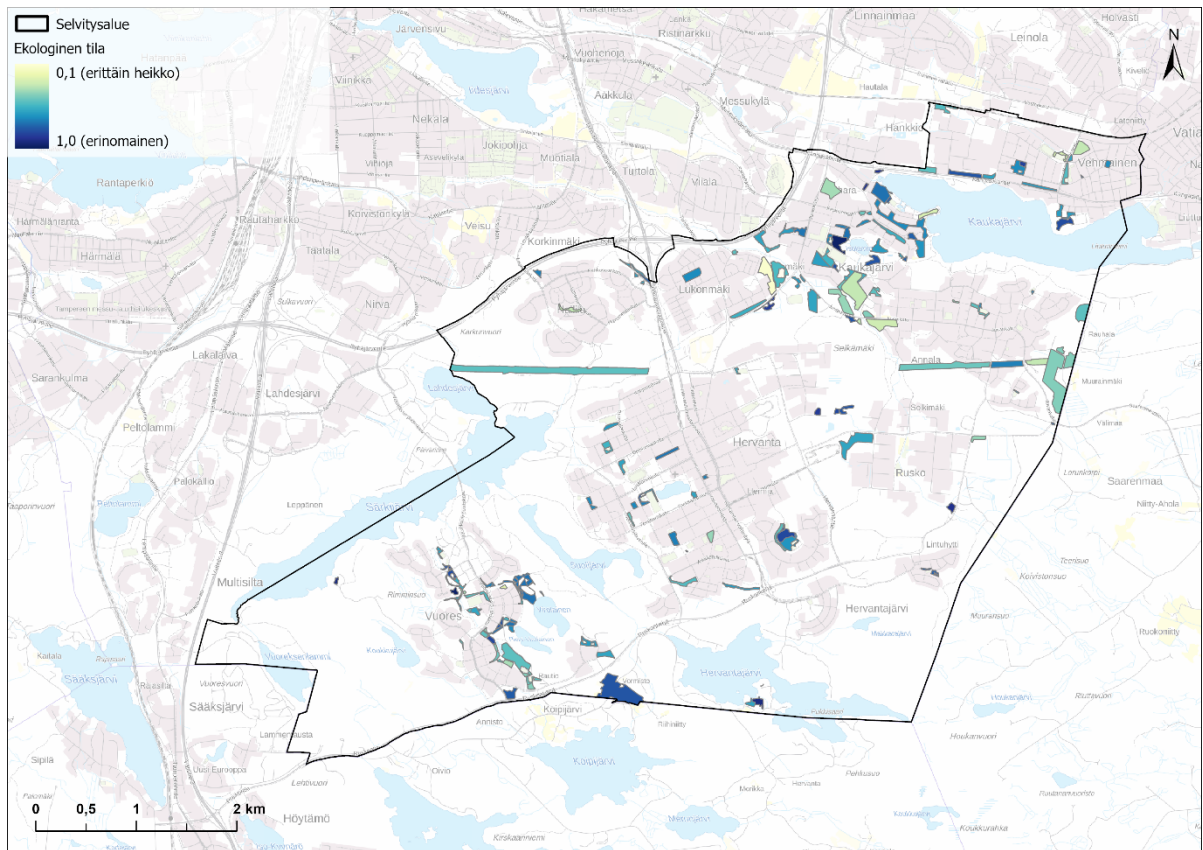
Tampereen kaakkoisella suuralueella selvitettyjen kuvioiden ekologinen tila on esitetty varsinaisille luontotyypeille Kuva 3.8 ja rakennetun ympäristön (Ryty) luontotyypeille Kuva 3.9. Laskettu luontoarvohehtaarien määrä on 882,5, josta varsinaisten luontotyyppien luontoarvohehtaarit ovat 808,8 ha ja Ryty-luontotyyppien 73,7 ha.

Ekologiselta tilaltaan erinomaisia eli arvon 1 saavia varsinaisia luontotyyppiejä ei rajattu yhtään. Ekologiselta tilaltaan arvovälille 0,7–0,9 luokiteltuja luontotyyppiejä rajattiin 452, joiden lasketut luonnonarvohehtaarit ovat 348,8. Suurin osa ryhmään kuuluvista luontotyypeistä on lehtoja.

Kuva 3.8 Lutu luontotyyppien ekologisen tilan jakaantuminen karatalla Tampereen kaakkoisen suuralueen selvitysalueella.

Ryty-luontotyypeissä ekologiselta tilaltaan erinomaisia eli arvon 1 saavia luontotyyppejä ei rajattu yhtään. Ekologiselta tilaltaan arvovälille 0,7–0,9 luokiteltuja luontotyyppejä rajattiin 59, joiden lasketut luonnonarvohehtaarit ovat 26,2.

Kuva 3.9 Rakennetun ympäristön (Ryty) luontotyyppien ekologisen tilan jakaantuminen kartalla Tampereen kaakkoisen suuralueen selvitysalueella.

4. Johtopäätökset

Luontotyyppiselvityksen tavoitteena oli kerätä ja tuottaa kattava tietopohja K-Tampereen luontotyypeistä ja niiden nykytilasta. Maastoselvityksissä havaittiin myös kohteita, joiden edustavuutta on mahdollista parantaa kunnostuksen tai luonnonhoidon keinoin.

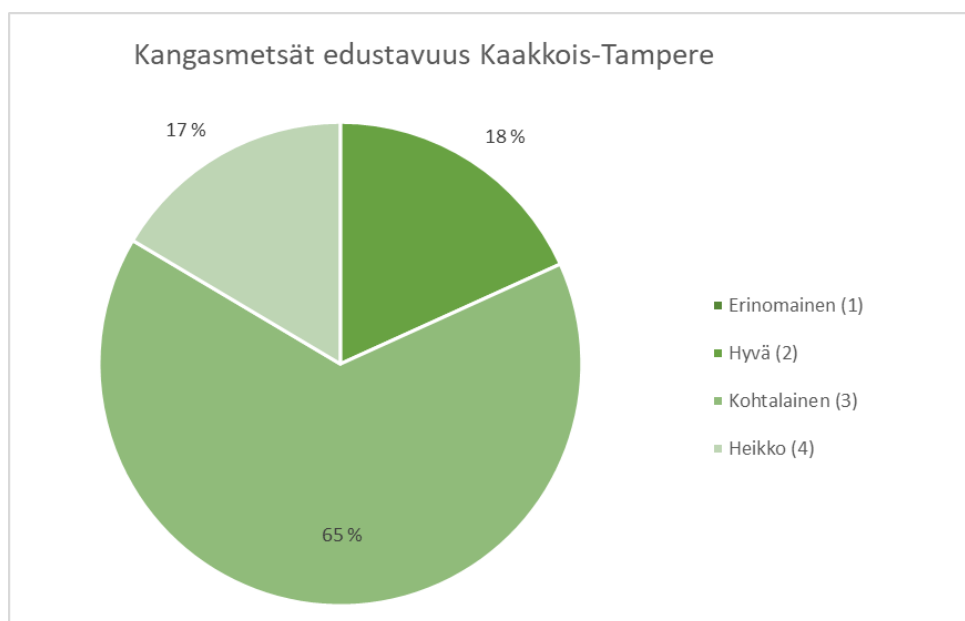
Ihmisvaikutus näky alueella kuvioiden pirstoutumisena sekä luontotyyppien muuntumina. Alueelta löytyy kuitenkin paljon metsäisiä alueita, esimerkiksi Vuoreksen ja Hervantajärven ympäristössä. Etenkin Hervannan laskettelurinteiden läheisyyden luonto on monimuotoista. Siellä on jalopuita, ja alueesta itään päin olevissa metsissä on myös monimuotoisuusarvoja. Maaston korkeusvaihteluiden vuoksi maisema vaiheutuu lehdestä kuivempiin luontotyypeihin, ja metsät ovat vanhoja ja hienoja. Yleisin luontotyyppi Tampereen kaakkoisella suuralueella ovat erilaiset kangasmetsät.

Kangasmetsien luonnontilaisuuteen, edustavuuteen ja ekologiseen tilaan vaikuttivat usein puuston nuori ikä, yksipuolinen rakenne, harventaminen, ja niukka lahoppuun määrä. Etenkin järeän (rinnankorkeuslähimitaltaan vähintään 40 cm) lahoppuun esiintyminen oli kohteilla harvinaista. Lahoppuun määrä ja rakennepiirteet arvioitiin yhdeksi kangasmetsäluontotyyppien tilaan eniten vaikuttavaksi tekijäksi. Järeitä eläviä puita esiintyi kangasmetsissä enemmän kuin lahoja. Kangasmetsien sijoittuminen asutuksen läheisyyteen lisäsi kohteiden kulumista ja vieraslajien esiintyvyyttä. Ihmisvaikutusta havaittiin etenkin asutuksen keskellä pirstaloituneissa metsäkuvioissa, joissa kulumisen saattoi olla runsasta. Kasvillisuuden edustavuuteen vaikuttivat kulumisen ja vieraslajien ohella muun muassa ojitukset, ja asutuksen läheisyydessä toisinaan laajastikin levinnyt puutarhakasvillisuus.

Kangasmetsäkuvioita rajattiin 856, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 889,5 ha. Rajatut kuviot jakoutuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti (Kuva 4.1):

- 1 (erinomainen) – 0 % kohteista
- 2 (hyvä) – 18 % kohteista (221,7 ha)
- 3 (kohtalainen) – 65 % (616,4 ha)
- 4 (heikko) – 16 % kohteista (51,4 ha)

Kangasmetsien yhteenlaskettu luonnonarvohehtaarimäärä on 530,9 ha.

Kuva 4.1. Kangasmetsien edustavuus aineistossa.

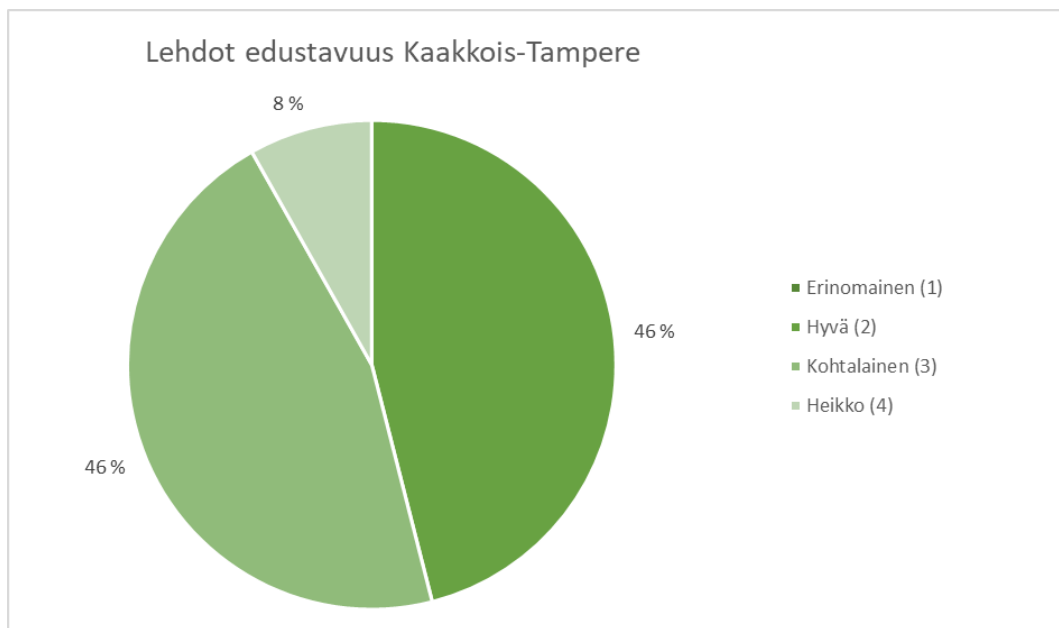
Lehtojen kohdalla laatua heikensivät edellä mainittujen lisäksi mm. muutokset kosteiden lehtojen vesitaloudessa. Osa lehdoista oli ojitettuja, ne sijoituivat ojan reunaan, tai ne olivat kehittyneet pelloille. Toisinaan kohteissa laatua heikensi vieraslajien, etenkin jättipalsamin ja komealupiinin yleisyys ja kasvillisuuden heikko edustavuus. Lähes joka lehtokohteessa oli ihmisvaikutteisuutta esimerkiksi polkujen ja muiden reittien aiheuttaman kulumisen vuoksi.

Lehtokuvioita oli alueella runsaasti, niin vesistöjen yhteydessä kuin asutusalueiden välissä. Niitä rajattiin 465 kappaletta, kuvioiden yhteenlaskettu pinta-ala on 315 ha.

Rajatut kuviot jakoutuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti:

- 1 (erinomainen) – 0 % kohteista
- 2 (hyvä) – 46 % kohteista (182,7 ha)
- 3 (kohtalainen) – 46 % kohteista (124,4 ha)
- 4 (heikko) – 8 % kohteista (8,0 ha)

Lehtojen yhteenlaskettu luonnonarvohehtaarien määrä oli 218,2 ha.

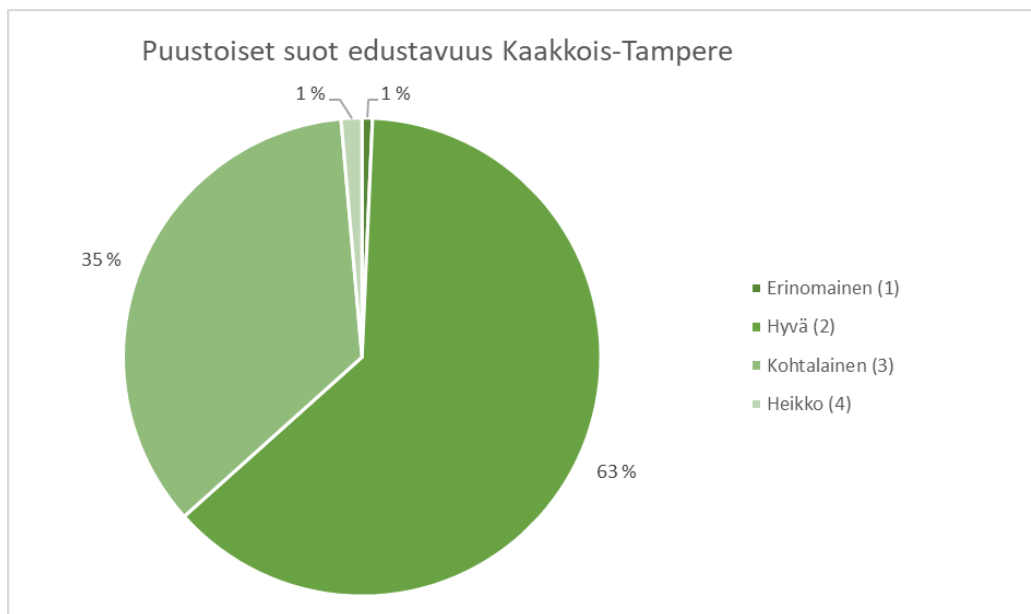

Puustoisia soita rajattiin 142, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 81,3 ha. Puustoisilla soilla lahopuun vähäinen määrä ja yksipuoliset rakennepiirteet, sekä ojitukset ja muutokset lähiympäristön tilassa tunnistettiin tärkeimmiksi, kohteita heikentäväksi tekijäksi. Tampereen kaakkoisella suuralueella puustoisten soiden erikoisuutena esiintyi muun muassa useampia metsäluhtia, kuten koivu- ja tervaleppäluhtia Kaukajärven läheisyydessä. Tervaleppäluhdet ovat erittäin uhanalainen luontotyyppi, ja niitä tavataan Etelä-Suomessa vain harvinaisina ja pienialaisina, kokonaispinta-ala on arvioitu olevan alle 500 ha (Punainen kirja – Luontotyypit 2025).

Rajatut kuviot jakoutuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti:

- 1 (erinomainen) – 1 % kohteista (1,2 ha)
- 2 (hyvä) – 63 % kohteista (51,6 ha)
- 3 (kohtalainen) – 35 % kohteista (28,0 ha)
- 4 (heikko) – 1 % kohteista (0,4 ha)

Puustoiset soiden yhteenlaskettu luonnonhehtaarimäärä oli 54,7 ha.

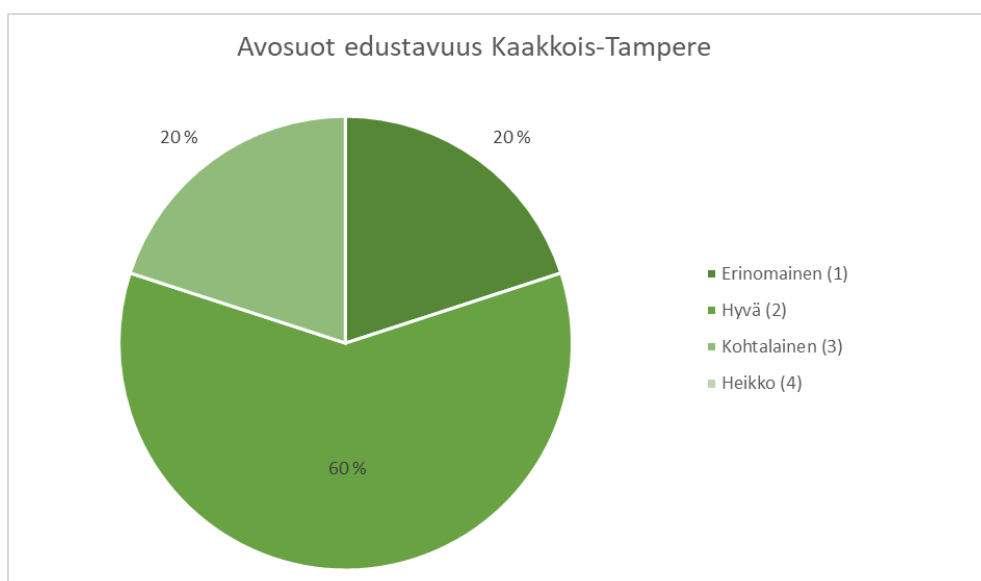
Kuva 4.2. Puustoisien soiden edustavuus aineistossa.

Avosoita rajattiin 10, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 3,3 ha. Kuvioita esiintyi pitkin aluetta, Avosoilla merkittävien kohteiden tilaan vaikuttava tekijä olivat heikennykset ympäristön tilassa/kytkeytyneisyydessä, vesitaloudessa ja sen myötä käynnistyneessä umpeenkasvussa tai kohteen taimettumisessa. Osa avosoista sijoittui puustoisien soiden keskelle.

Rajatut kuviot jakautuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti:

- 1 (erinomainen) – 20 % kohteista (0,1 ha)
- 2 (hyvä) – 60 % kohteista (0,9 ha)
- 3 (kohtalainen) – 20 % kohteista (2,3 ha)
- 4 (heikko) – 0 % kohteista

Avosoiden yhteenlaskettu luonnonhehtaaramäärä oli 2,2 ha.

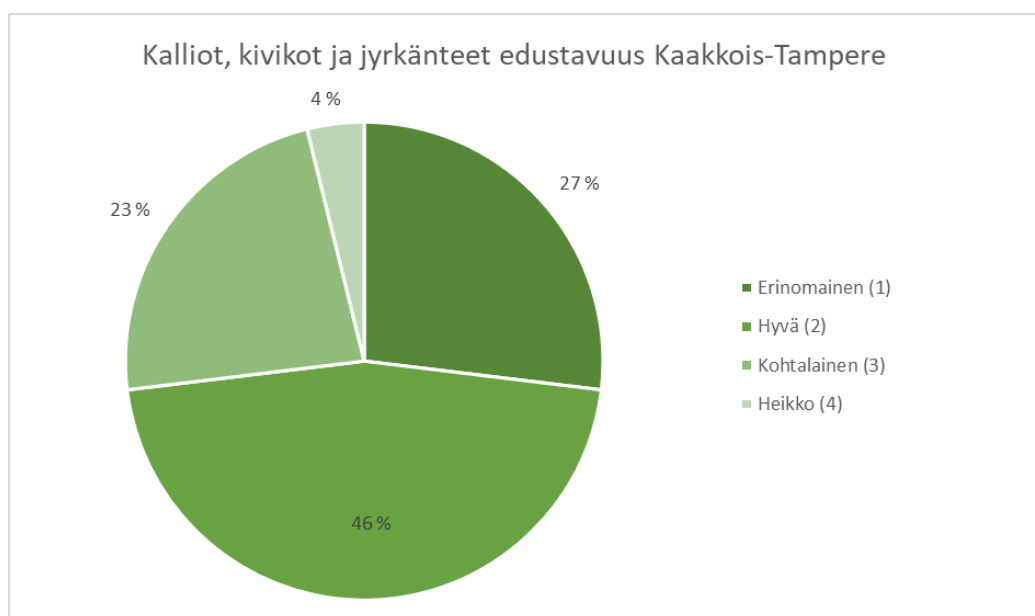
Kuva 4.3. Avosoiden edustavuus aineistossa.

Kallioita, kivikoita ja jyrkänteitä rajattiin 26, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 5,0 ha. Näillä kuvioilla ei havaittu vieraslajeja ja lajisto oli pääosin edustavaa. Nämä kohteet olivat usein pinnanmuodoiltaan tai vaihtelevuudeltaan yksipuolisia.

Rajatut kuviot jakautuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti:

- 1 (erinomainen) – 27 % kohteista (0,6 ha)
- 2 (hyvä) – 46 % kohteista (3,4 ha)
- 3 (kohtalainen) – 23 % kohteista (0,9 ha)
- 4 (heikko) – 4 % kohteista (0,04 ha)

Kallioiden, kivikoiden ja jyrkänteiden yhteenlaskettu luonnonhehtaaramäärä oli 1,4 ha.

Kuva 4.4. Kallioiden, kivikoiden ja jyrkänteiden edustavuus aineistossa.

Perinnebiotooppeja rajattiin 2, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 1,2 ha. Molemmat kohteet olivat edustavuusluokaltaan kohtalaisia (3). Kohteilla oli monipuolinen kasvillisuus, mutta huomionarvoista lajistoa ei havaittu. Perinnebiotooppien yhteenlaskettu luonnonarvohehtaarien määrä oli 0,8 ha.

Kalliometsiä rajattiin 4, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 1,1 ha. Yksi kohteista oli edustavuusluokaltaan heikko, loput olivat kohtalaisia. Kuviot sijoittuivat selvitysalueen eteläosiin. Kalliometsien yhteenlaskettu luonnonarvohehtaarien määrä oli 0,6 ha.

Rantaluontotyypppejä rajattiin 5, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 0,5 ha. Kaikki rantaluontotyyppit olivat edustavuusluokaltaan heikkoja. Rantaluontotyyppit eivät tuottaneet luonnonarvohehtaareita.

Muita luontotyypppejä rajattiin 6, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 0,2 ha. Nämä olivat edustavuusluokaltaan heikkoja. Muut luontotyyppit eivät tuottaneet luonnonarvohehtaareita.

Lähteikköjä rajattiin 2, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 0,2 ha. Toinen kohteista oli edustavuusluokaltaan hyvä ja toinen kohtalainen. Toisella kohteella kasvoi jättipalsamia, ja

molempien läheisyydessä oli tehty ojituksia. Lähteiköiden yhteenlaskettu luonnonarvohehtaarien määrä oli 0,1 ha.

Rakennetun ympäristön luontotyyppeihin kuuluvia puistoja rajattiin 55 kappaletta. Niiden yhteenlaskettu pinta-ala on 37,4 ha. Puistoissa esiintyi jonkin verran vieraslajeja, kuten komealupiinia, jättipalsamia ja istutettua viitapihlaja-angervoa. Puustoisissa puissa ei pääosin ollut lainkaan lahoppua, ainoastaan yhdessä kohteessa määrä oli kohtalainen. Kasvillisuus oli puistoissa usein yksipuolista. Pinta-alallisesti suurin kuvio oli Etuhaanpuisto, joka muistutti hieman puustoutunutta peltoa ja jonka kasvillisuus oli niittytyypistä.

Rajatut kuviot jakautuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti:

- 1 (erinomainen) – 0 % kohteista
- 2 (hyvä) – 15 % kohteista (4,5 ha)
- 3 (kohtalainen) – 78 % kohteista (29,1 ha)
- 4 (heikko) – 7 % kohteista (3,7 ha)

Puistojen yhteenlaskettu luonnonarvohehtaarien määrä oli 22,1 ha.

Peltoja ja muita avoimia maatalousmaita rajattiin 17, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 37 ha. Ne sijoittuvat lähekkäin selvitysalueen koillispuolelle, yksittäiset kuviot myös eteläreunalle. Osa pelloista oli viljeltyjä, osa puolestaan maisemapeltoja tai heinäniittyjä. Usealla kohteella havaittiin vieraslajeja (komealupiini, jättipalsami, kurturuusu) ja kasvillisuus oli yksipuolista.

Rajatut kuviot jakautuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti:

- 1 (erinomainen) – 0 % kohteista
- 2 (hyvä) – 12 % kohteista (7,6 ha)
- 3 (kohtalainen) – 59 % kohteista (18,3 ha)
- 4 (heikko) – 29 % kohteista (11,1 ha)

Yhteensä peltujen ja muiden avoimien maatalousmaiden luonnonarvohehtaarien määrä oli 17,8 ha.

Tampereen kaakkoiselta suuralueelta rajattiin rakennetun ympäristön luontotyypeistä eniten uusniittyjä, yhteensä 80 kohdetta. Kuvioiden yhteenlaskettu pinta-ala on 31,7 ha. Uusniityt olivat pienialaisia ja sijoittuivat lähelle asutusta. Uusniityillä esiintyi vieraslajeista pääasiassa komealupiinia. Edustavin uusniittykuvio löytyi Isolammenpuistosta: kuvio oli laaja ja kasvillisuudeltaan monilajinen.

Rajatut kuviot jakautuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti:

- 1 (erinomainen) – 0 % kohteista
- 2 (hyvä) – 55 % kohteista (17,4 ha)
- 3 (kohtalainen) – 39 % kohteista (12,5 ha)
- 4 (heikko) – 6 % kohteista (1,9 ha)

Uusniittyjen yhteenlaskettu luonnonarvohehtaarien määrä oli 21,5 ha.

Pensaikkoja rajattiin 18, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 22,6 ha. Pensaikot sijoittuivat usein sähkölinjan alle tai ojien läheisyyteen. Kuvioilla paju oli yleinen laji. Lahoppua kohteilla oli niukasti ja vieraslajeja oli liki puolella kuvioista.

Rajatut kuviot jakautuivat eri edustavuusluokkiin seuraavasti:

- 1 (erinomainen) – 0 % kohteista
- 2 (hyvä) – 22 % kohteista (3,3 ha)
- 3 (kohtalainen) – 78 % kohteista (19,3 ha)
- 4 (heikko) – 0 % kohteista

Pensaikkojen yhteenlaskettu luonnonarvohehtaarien määrä oli 12,1 ha.

Ruderaatteja rajattiin 1, jonka pinta-ala oli 0,3 ha ja se oli edustavuudeltaan kohtalainen. Kuvio oli avoin, monilajinen ja sijoittui meluvallin viereen. Siellä oli useita vieraslajeja. Ruderaatin luonnonarvohehtaarien määrä oli 0,2 ha.

5. Lähdeluettelo

AFRY. (2023). Tampereen kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys.

Faunatica Oy. (2019). Luontodirektiivin liitteessä IV(a) listattujen lampikorentojen esiintymisselvitys Tampereella vuonna 2019.

FCG Oy. (2022). Hervantajärven asuinalueen liito-oravan seurantaselvitys.

FCG Oy. (2021). Hervantajärven asuinalueen liito-oravan seurantaselvitys.

Jalkanen, J., Nieminen, E. & Ahola, A. Luontotyyppien ekologisen tilan arviointi ekologisessa kompensaatiossa. Versio 1.0-2025.

FCG Oy. (2020). Hervannan asemakaavojen nro 8757 ja 8772 lahkaviosammalselvitys.

FCG Oy. (2018). Hervantajärven liito-oravaselvitys ja linnustohavainnointi.

Kassi, T., Jalkanen, J., Pursiainen, A., Mahlio, O., Hannula, A., Huttunen, J., Nieminen, E., Halme, P., Tuomisaari, E., Lähde, E. (2025). [Rakennetun ympäristön luontotyypit ja niiden ekologisen tilan arviointi](#). Luonnos 27.3.2025. ARVO- ja BOOST-hankkeet.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Kuntarekisteri (2025). Kiinteistöt alueina.

Kääntönen, Matti. (2013). Puisto- ja korpinurmikan risteymä (*Poa x pawlowskii*) Tampereen Haiharassa 2013.

Maanmittauslaitos. (2025). Maastotietokanta.

Metsäkeskus. (2025). Metsävarakuviot Pirkanmaa.

Pirkanmaan Luonnonsuojelupiiri ry. (2014). Kaukajärven Levonmäen kääpäselvitys 2014

Punainen kirja – luontotyypit. Tervaleppäluhdet. (2025).
<https://luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/>. Luettu 1.12.2025.

Ramboll Finland Oy. (2021). Ruskonperän maanvastaanottopaikan luontoselvitys (liito-orava, viitasammakko).

Ramboll Finland Oy. (2020). Hervannan Kanjoninkadun asemakaavan nro 8688 liito-oravaselvitys.

Ramboll Finland Oy. (2016). Hallilan kanjonin kulkuyhteydet liito-oravan kannalta, muistio. Asemakaava nro 8604.

Ramboll Finland Oy. (2016). Kanta-kaupungin liito-oravaselvitys.

Ramboll Finland Oy. (2015). Holvasti, Kiveliö. Liito-orava-selvitys.

Ramboll Finland Oy. (2014). Vuores, Isokuusi II. Liito-oravaselvitys. Asemakaava nro 8349.

Ramboll Finland Oy. (2011). Luontoselvitys. Isokuusi, Vuores. Yleissuunnitelma nro 8419.

Sitowise. (2022). Hervannan raitiotievarikon ja Hallila seisakkeen liito-oravaselvitys

Sitowise. (2020). Lukonmäki, Pirjonkaivonkatu 2-2b, rakennusoikeuden lisääminen ja tonttiliittymän muuttaminen, Asemakaava nro 8815 – selvitys liito-oravasta.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry. (2015). Makkarajärven–Viitastenperän kääpäselvitys 2015.

Tampereen kaupunki & FCG Suunnittelu ja tekniikka (2020). Kaukajärven pohjoisrannan asemakaavan nro 8735 eliöstö- ja biotooppiselvitys

Tampereen kaupunki & FCG Suunnittelu ja tekniikka (2020). Hervannan kampuksen asemakaavan nro 8757 ja Hervannan asemakaavan nro 8772 eliöstö- ja biotooppiselvitys.

Tampereen kaupunki. (2025). Tampereen kaupungin paikkatietoaineistot rajapinta.

Tampereen kaupunki. (2019). Raition rakentamisen aiheuttamien haittojen kompensatiot ja liito-oravan kulkuyhteyden parantaminen Hervannan Kanjonissa.

Tampereen kaupunki. (2017). Etelä-Hervannan koulun, asemakaava nro. 8687, selvitysalueen luontoarvoista.

Tampereen kaupunki. (2017). Hervannan pohjoisakselin täydennysrakentamisalueen, asemakaavan nro 8603 luontoarvoista.

Tampereen kaupunki. (2016). Liito-oravatilanne Hervantajärven asemakaavaehdotuksen ja Tohtoripuisto-Ramppipuiston alueella.

Tampereen kaupunki. (2015). Hervannan raitiotievarikkoalueen, asemakaavan muutos nro 8600 eliöstö- ja biotooppiselvitys.

Tampereen kaupunki. (2015). Kooste Hallilan Vackerinpuiston luonnonarvoista, 12.10.2015. Asemakaava 8604.

Tampereen kaupunki. (2015). Näyttämökadun ja Hervannan Valtaväylän risteyksen raitiotien sähkönsyöttöaseman, asemakaavamuutoksen nro 8601, eliöstö- ja biotooppiselvitys. Asemakaava 8601.

Tampereen kaupunki. (2015). Tampereen Hervantaan suunnitellun raitiotievarikon asemakaava- ja asemakaavamuutosalueen 8600 liito-oravatilanne keväällä 2015. Asemakaava 8600.

Tampereen kaupunki. (2014). Hallilan, Vackerinpuiston, Suutalanraitin rinteiden (raitiotielinja) liito-oravatilanne keväällä 2014.

Tampereen kaupunki. (2014). Hervanta-7102-1, lukion alueen täydenysrakentamiskohteen, asemakaava-alue nro. 8454, luontoarvoista.

Tampereen kaupunki. (2014). Hervannan raitiotievarikon alueen liito-oravatilanne keväällä 2014.

Tampereen kaupunki. (2014). Kaukaniemen asemakaava-alueen nro. 8455 liito-oravatilanne keväällä 2014.

Tampereen kaupunki. (2014). Vehmainen, asemakaava-alueen nro. 8519 luontoarvoista.

Tampereen kaupunki. (2013). Hallilan ja Särkijärven välisen alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys.

Tampereen kaupunki. (2013). Kaukaniemen asemakaava-alueen (nro 8455) eliöstö- ja biotooppiselvitys.

Tampereen kaupunki. (2013). Kaukaniemen asemakaava nro 8455, Kaukajärven kartanoalueen viherympäristöselvitys.

Tampereen kaupunki. (2013). Särkijärven etelärannan (asemakaavanro. 8502) liito-oravatilanteesta keväällä 2013.

Tampereen kaupunki. (2009). Kaukajärvi, Saarenmaantien asemakaava-alueen nro. 8258 eliöstö- ja biotooppiselvitys.

Tampereen kaupunki. (2008). Rusko, asemakaava nro 8236, liito-oravakulkuyhteyden laatu.

Tampereen kaupunki. (2006). Hervantajärvi-Rusko maisema- ja ympäristöselvitys. Hervantajärven osayleiskaava yk 033

Tampereen kaupunki. (2004). Ruskontien itäpuolisen asemakaavoitettavan alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys. Asemakaava nro 8057

Tampereen kaupunki. (2003). Hermian asemakaava-alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys ja kaavan toteutumisen vaikutus alueen luonnonympäristöön. Asemakaava nro 7831

Tampereen kaupunki. (2003). Holvastin Kiveliön asemakaava-alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys, asemakaava nro 7973

Tampereen kaupunki. (2003). Liito-orava Holvastin Kiveliön asemakaava-alueella ja kaavan vaikutus sen elinmahdollisuuksiin. Asemakaava nro 7546

Tampereen kaupunki. (2002). Särkijärven ja sen luoteispuolisen alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys.

Tampereen kaupunki. (2000). Vuoreksen osayleiskaava-alueen luontoselvitys. Vuoreksen osayleiskaava yk 024.

Uimonen, Laura. (2015). Tampereen Hervannan Makkarajärvi-Viitastenperä alueen kasvillisuus selvitys 2015

WSP. (2025). Vuores, Isokuusi, Särkijärven ranta-alue, asemakaava nro 8502 (paikkatiedot luonnos).

WSP Finland Oy. (2024). Etelä-Tampereen luontotyyppiselvitys.

WSP Finland Oy. (2024). Keski -Tampereen luontotyyppiselvitys.

WSP Finland Oy. (2023). Länsi-Tampereen luontotyyppiselvitys.

WSP Finland Oy. (2021). Hervannan pohjoisakselin asemakaavan nro 8745 luontoarvotarkastelu.

WSP Finland Oy. (2021). Hervannan raitiotievarikolle ja Hallilan seisakkeelle myönnettyjen poikkeuslupien liito-oravatilanteen seurantaraportti vuosilta 2016-2021.

WSP Finland Oy. (2021). Vuoreksen latureittien luontoselvitys.

WSP Finland Oy. (2020). Ahvenisjärven koulun asemakaavan nro 8806 luontoarvotarkastelu.